

Prophetiae Sibyllarum

Prologus

Orlande de Lassus (Mons 1532-München 1594)

Measures 1-5 of the Prologue. The music is in C major and common time. The right hand features a melodic line with a long note in the first measure, while the left hand provides a harmonic accompaniment with chords and moving lines.

6

Measures 6-9 of the Prologue. The key signature changes to D major. The right hand continues with a melodic line, and the left hand provides a steady accompaniment.

10

Measures 10-14 of the Prologue. The key signature changes to E major. The right hand features a melodic line with a long note in the first measure, and the left hand provides a harmonic accompaniment.

15

Measures 15-18 of the Prologue. The key signature changes to F major. The right hand continues with a melodic line, and the left hand provides a steady accompaniment.

19

Measures 19-21 of the Prologue. The key signature changes to G major. The right hand features a melodic line with a long note in the first measure, and the left hand provides a harmonic accompaniment.

22

Measures 22-24 of the Prologue. The key signature changes to A major. The right hand continues with a melodic line, and the left hand provides a steady accompaniment. The piece concludes with a final chord in the right hand.

This transcription has been based on the edition by Daniel Harmer in Werner Icking Music Archive, with corrections from the edition R. Schlötterer, in the edition of the complete works of Orlando di Lasso, Neue Reihe Band 21, Bärenreiter, Kassel 1990. The musical information beneath has been partly based on Schlötterer's introduction.

Schlötterer's edition has been made from a manuscript in the Österreichische Nationalbibliothek, Musiksammlung, Mus. Hs. 18744. Harmer's has been made from a print from 1600, but he evidently made corrections from Schlötterer's. Lasso wrote the cycle about 1560.

Original clefs of the Prologus: C1, C3, C4 and F4.

The text in dactylic hexameters represents the design of the whole cycle *Prophetiae Sibyllarum*, and therefore I give it here.

Carmina chromatico que audis modulata tenore,
Haec sunt illa quibus nostrae olim arcana salutis
Bis senae intrepido cecinerunt ore Sibyllae.

Translation:

The verses which you hear in a mode according to a chromatic melody
These are them, in which the secrets of our salvation once
Were sung with dauntless mouth by twice six Sibylls.

The verses are rather clumsy by their many elisions and awkward syntax, and so is their translation. The texts have been published in this form in 1545, the poet is unknown.

But the message is clear: twelve Sibylls, prophetesses in the classical Roman tradition, predict the birth of a child who is to save the world. The songs belong in pairs to each other, each pair in the same modes and with the same clefs; the prologue belongs to the first pair. The numbers 3-4 and 7-8 have *chiavetti* and should be transposed a fifth or a fourth down. The other pieces should be performed "come stà", at the notated pitch. There are no bar lines.

The last Sibyll has been called *Agrippa* after a poem by Virgil (*Mantua 70 BC* - *Brindisi 19 BC*), the fourth *ecloga*, dedicated to the Roman general *Agrippa*. This poem also contained the prediction of the birth of a world savior, and Virgil had in mind a grandson of emperor Augustus, *Marcellus*, who, however, died very young. But in the Christian tradition this poem was considered as a prediction of the birth of Jesus Christ. The semi-religious cycle has no doubt been meant to be sung in the Advent or Christmas days.

The pieces are very sonorous when performed on a keyboard instrument as harpsichord or organ, that is the reason why I made these transcriptions.
Arnold den Teuling

Deze transcriptie is gebaseerd op de editie van Daniel Harmer in Werner Icking Music Archive, met correcties uit de editie van R. Schlötterer, in de Gesamtausgabe van Orlando di Lasso, Neue Reihe Band 21, Bärenreiter, Kassel 1990. De onderstaande informatie is deels op Schlötterer's inleiding gebaseerd.

Schlötterer's editie is gebaseerd op een manuscript in de Österreichische Nationalbibliothek, Musiksammlung, Mus. Hs. 18744. Die van Harmer is gemaakt op basis van een druk uit 1600, maar hij heeft klaarblijkelijk ook correcties gemaakt uit de editie van Schlötterer.

Lassus schreef de cyclus omstreeks 1560. De oorspronkelijke sleutels van de Prologus zijn C1, C3, C4 en F4.

De tekst in dactylische hexameters geeft de opbouw van de hele cyclus *Prophetiae Sibyllarum* weer, en geef ik daarom hier in vertaling, de Latijnse tekst staat op de vorige bladzijde.

Vertaling:

De verzen die je hoort in een modus volgens een chromatische melodie,
Dit zijn zij, waarmee ooit de geheimen van onze verlossing
Gezongen werden met onvervaarde mond door tweemaal zes Sibyllen.

De verzen zijn nogal kreupel met een overvloed aan elisies en onbeholpen grammaticale constructies. De tekst is anoniem gepubliceerd in 1545. Maar de boodschap is duidelijk: twaalf Sibyllen, profetessen volgens de klassiek-Romeinse traditie, voorspellen de geboorte van een kind. De zangstukken horen paarsgewijs bij elkaar, elk paar heeft dezelfde modus en dezelfde sleutels. De proloog behoort bij het eerste paar. De nummers 3-4 en 7-8 hebben *chiavetti*, hetgeen betekent dat zij een kwint of een kwart lager dan genoteerd worden uitgevoerd. De overige stukken worden uitgevoerd "come stà", op de genoteerde toonhoogte. Er zijn nergens maatstrepen.

De laatste Sibylla heet Agrippa naar een gedicht van Vergilius (Mantua 70 v. Chr. - Brindisi 19 v. Chr.). Dat gedicht, de vierde ecloga, is opgedragen aan de Romeinse generaal M. Vipsanius Agrippa; het bevatte de voorspelling van de geboorte van een kind dat de wereld zou redden, en Vergilius had daarmee een kleinzoon van keizer Augustus op het oog, Marcellus, die echter zeer jong gestorven is. In de Christelijke traditie werd dit echter beschouwd als een voorspelling van de geboorte van Jezus Christus. De min of meer religieuze cyclus is dan ook ongetwijfeld bestemd geweest voor de advent of kerstdagen.

Ook zonder tekst klinken deze stukken sonoor op een klavierinstrument als orgel of klavecimbel, en daarom maak ik deze transcripties.
Arnold den Teuling,